

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Acta Pacis Westphalicæ Publica

Oder Westphälische Friedens-Handlungen und Geschichte

Worinnen enthalten ist, was vom Monath Junio des Jahrs 1648. biß zu dem, im Jahr 1649. völlig erfolgten Schluß und Ende des Universal-Friedens-Congressus zu Oßnabrück und Münster, gehandelt und geschlossen worden

Meiern, Johann Gottfried von

Hannover, 1736

VD18 90103165

§. XXVI. Formula des Frantzösischen Instrumenti Pacis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53029](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53029)

1648.
Sept.

Diesem zu nechst haben die Herren Kayserlichen contestiret, daß sie in die, bey Herren Graff Servient vorgangene Obsignation ihres Orts nicht verwilligen könnten, noch denen Münsterischen Ständen an ihrem libero suffragio durch diese Obsignation præjudiciren wollten. Jedoch mit der Erläuterung, daß es bey dem Instrumento Suecico sein Verbleiben haben sollte, jene consentiren gleich oder nicht, und von selbst eine Clausula Declaratoria dem Instrumento beygeleget wegen des Regis Lusitaniæ, se nempe præter Regem Philippum alium Regem Portugalliæ non agnoscere.

So ist damit die Obsignatio & Depositio zu Werck gerichtet, und also mit gutem Contento Abschied genommen ꝛc.

§. XXVI.

Formula des
Französischen
Freunds In-
strumentis.

Die Formula des endlich zu Osnabrück verglichenen und signirten Instrumenti Pacis Gallici, welches hernach den Kayserlichen Gesandten zu Münster exhibitur wurde, lautet, wie folget:

Diæt. Monaster. 12. Sept. 1648. sub
Direct. Mogunt.

INSTRUMENTUM PACIS GALLICUM, Osnabrugis inter Dominum SERVINUM & STATVVM IMPERII LEGATOS conclusum & consignatum, Cæsareanis autem Monasterii d. 11. Sept. 1648. à Directorio Moguntino exhibitum.

In nomine Sacro-Sanctæ & Individuæ Trinitatis.

Notum sit universis & singulis, quorum interest aut quomodolibet interesse potest, postquam à multis annis orta in Imperio Romano dissidia motusque civiles eousque increverunt, ut non modo universam Germaniam, sed & aliquot finitima regna, potissimum vero Galliam ita involverint, ut diuturnum & acre exinde natum sit bellum:

Primo quidem inter Serenissimum & Potentissimum Principem ac Dominum, Dominum Ferdinandum II. Electum Romanorum Imperatorem semper Augustum, Germaniæ &c. Regem (Tit.) inclytæ memoriæ cum suis Fœderatis & Adhærentibus ex una; & Serenissimum ac Potentissimum Principem ac Dominum, Dominum Ludovicum XIII. Galliarum & Navarræ Regem Decimum, inclytæ memoriæ, ejusque Fœderatos & Adhærentes ex altera parte: Deinde post eorum è vita decessum inter Serenissimum & Potentissimum Principem & Dominum, Dominum Ferdinandum III. Electum Romanorum Imperatorem semper Augustum, Germaniæ &c. Regem &c. (Tit.) cum suis Fœderatis & Adhærentibus ex una: & Serenissimum & Potentissimum Principem ac Dominum, Dominum Ludovicum XIV. Galliarum & Navarræ Regem Decimum, ejusque Fœderatos & Adhærentes ex altera parte: Unde multa Christiani sanguinis effusio cum plurimarum Provinciarum desolatione secuta est: Tandem divina bonitate factum esse, ut annitente Serenissima Republica Veneta, cujus consilia difficillimis Christiani orbis temporibus publicæ salutis & quieti nunquam defuere, utrinque de Pace Universali suscepta sit cogitatio, in eumque finem ex mutua partium Conventione Hamburgi die 25. st. n. vel die 15. st. vet. Decembris Anno Domini 1641. inita, constituta sit dies undecima st. n. vel ima st. vet. mensis Julii Anni 1643. Congressui Plenipotentiariorum Monasterii & Osnabrugis

Acta 3

West-

1648.
Sept.

1648.
Sept.

Westphalorum instituendo. Comparentes igitur statuto tempore & loco utrinque legitime constituti Legati Plenipotentiarum; a parte quidem Imperatoris Illustrissimi & Excellentissimi Domini, Dominus Maximilianus Comes a Trautmansdorff & Weinsperg &c. (Tit.) Consiliarius Secretus & Camerarius Sacrae Caesareae Majestatis, ejus Aulae supremus Praefectus &c. Dominus Ioannes Ludovicus Comes a Nassau &c. (Tit.) Consiliarius Imperatoris Secretus &c. Dominus Isaacus Volmarus J. U. D. Serenissimi Domini Archi-Ducis, Ferdinandi Caroli, Consiliarius ejusque Camerae Praefes; a parte vero Regis Christianissimi Celsissimus Princeps Dominus Henricus d'Orleans, Dux de Longeville &c. (Tit.) Illustrissimi item ac Excellentissimi Domini, Dominus Claudius de Mesmes Comes d'Avaux, &c. (Tit.) Et Dominus Abel Servient Comes de la Roche des Aubiers, etiam unus ex Regni Gallici Ministris &c. interventu & opera Illustrissimi & Excellentissimi Legati Senatorisque Veneti, Domini Aloisii Contareni Equitis, qui Mediatoris munere procul a partium studio, totos pene quinque annos impigre perfunctus est.

1648.
Sept.

Post invocatum divini Numinis auxilium mutuasque Plenipotentiarum tabulas (quarum apographa sub finem hujus Instrumenti de verbo ad verbum inserta sunt) rite commutatas, praesentibus, suffragantibus & consentientibus Sacri Romani Imperii Electoribus, Principibus ac Statibus, ad divini Numinis Gloriam & Christianae Reipublicae salutem in mutuas Pacis & amicitiae leges consenserunt & convenerunt tenore sequenti:

Pax sit Christiana, universalis & perpetua, veraque & sincera Amicitia inter Sacram Majestatem Caesaream & Sacram Christianissimam Majestatem, nec non inter omnes & singulos Foederatos & Adhaerentes dictae Majestatis Caesareae, Domumque Austriacam, eorumque Haereditas & Successores, praecipue vero Electores, Principes & Status Imperii ex una; & omnes & singulos Foederatos dictae Majestatis Christianissimae eorumque Haereditas ac Successores, imprimis Serenissimam Reginam Regnumque Sueciae ac respective Electores, Principes Statusque Imperii ex altera parte, eaque ita sincere serioque servetur & colatur, ut utraque pars alterius utilitatem, honorem & commodum promoveat, omnique ex parte & universi Romani Imperii cum Regno Galliae & vicissim Regni Galliae cum Romano Imperio fida vicinitas & secura studiorum Pacis atque amicitiae cultura revirescant & reflorescant.

Sit utrinque perpetua oblivio & Amnistia omnium eorum, quae ab initio horum motuum quocunque loco modove ab una vel altera Parte utroque citroque hostiliter facta sunt, ita ut nec eorum nec ullius alterius rei causa vel praetextu, alter alteri posthac quicquam hostilitatis aut inimicitiae, molestiae vel impedimenti, quoad personas, statum, bona, vel securitatem, per se vel per alios, clam aut palam, directe vel indirecte, specie juris aut via facti, in Imperio aut usquam extra illum (non obstantibus ullis prioribus Pactis in contrarium facientibus) inferat vel inferri faciat aut patiarur, sed omnes & singulae hinc inde tam ante bellum, quam in bello verbis, scriptis aut factis illatae injuriae, violentiae, hostilitates, damna, expensae, absque omni personarum rerumve respectu, ita penitus abolitae sint, ut quicquid eo nomine alter adversus alterum praetendere posset, perpetua sit oblivione sepultum.

Et ut eo sincerior amicitiae mutuae securitas inter Imperatorem, Regem Christianissimum, Electores, Principes & Status Imperii posthac servetur, (salvo Assurationis Articulo infra descripto) alter alterius hostes praesentes aut futuros nullo unquam titulo vel praetextu, vel ullius controversiae bellive ratione, contra alterum armis, pecunia, milite, comiteatu alterve juvet, aut

1648. aut ullis copiis, quæ contra aliquem hujus Pacificationis Confortem a quo-
Sept. cunque duci contigerit, receptum, stativa, transitum indulgeat.

1648.
Sept.

Circulus quidem Burgundicus sit maneatque membrum Imperii, post controversias inter Galliam Hispaniamque sopitas hac Pacificatione comprehensus, bellis tamen in eo jam vertentibus nec Imperator nec ullus Imperii Status se immisceat; in futurum vero si inter ea Regna controversiæ oriantur, firma semper maneat inter universum Imperium & Reges Regnumque Galliæ de mutuis hostibus non juvandis supradictæ reciprociæ obligationis necessitas, singulis tamen Statibus liberum sit huic illive Regno extra Imperii limites suppetias ferre, non tamen aliter, quam secundum Imperii Constitutiones. Controversia Lotharingica vel arbitris utrinque nominandis submitatur vel Tractatu Gallo-Hispanico vel alia amabili via componatur, liberumque sit tam Imperatori, quam Electoribus, Principibus & Statibus Imperii ejus compositionem, amabili interpositione aliisque pacificis officiis, juvare ac promovere, non tamen armis aut bellicis mediis.

Juxta hoc amicitia & Universalis Amnistia Fundamentum universi & singuli Sacri Romani Imperii Electores, Principes, Status (comprehensa Immediata Imperii Nobilitate) eorumque Vasalli, Subditi, Cives & Incolæ, quibus occasione Bohemiæ Germaniæve motuum vel Fœderum hinc inde contractorum ab una vel altera Parte aliquid præjudicii aut damni quocunque modo vel prætextu illatum est, tam quoad ditiones & bona Feudalia, Subfeudalia & Allodialia, quam quoad Dignitates, Immunitates, Jura & Privilegia, restituti sunt, plenarie in eum utrinque statum in Sacris & Prophanis, quo ante destitutionem gavisii sunt, aut gaudere poterunt, non obstantibus, sed annullatis quibuscunque interim in contrarium factis, mutationibus.

Quod si restituendorum bonorum & Jurium possessores exceptionibus se justis munitos existimaverint, ex quidem restitutionem neutriquam impediunt, hac tamen peracta, coram competenti Judice examinentur & discutiantur.

Et quamvis ex hac præcedenti Regula generali facile dijudicari possit, qui & quatenus restituendi sint, tamen ad instantiam aliquorum de quibusdam gravioris momenti causis, prout sequitur, specialiter mentionem fieri placuit, ita tamen, ut qui expresse non nominati vel expuncti sunt, propterea pro omissis vel exclusis non habeantur. Ut autem Jura, quæ in eligendo Romanorum Imperatore vel Rege Sacri Romani Imperii Electoribus competunt, tuta & illibata maneat, actusque contrarii, qui in consequentiam trahi & cuivis Electori præjudicium facere possent, ex integro aboleantur, conventum est, ut Dominus Elector Trevirensis electioni An. 1636. de moderno Imperatore habitæ & celebratæ suum quoque Votum in forma conveniente Cæsari, & Cæsar vicissim prædicto Electori Capitulationem singulis Electoribus debitam, in forma tempore electionis inter Electores conventa, una cum iis, quæ huic adhærent, det & extradat, omisso tantum Article 50.

Cum arrestum, quod mobilibus ad eundem Principem Electorem Trevirensis spectantibus & in Ducatum Lücemburgensem translatis, Imperator per Concilium Provinciale antehac imponi curavit, relaxatum quidem & abolitum, attamen ad quorundam instantiam iterum renovatum, insuper etiam sequestrum Præfecturæ Bruch ad Archi-Episcopatum, & medietati Domini Sancti Johannis ad Johannem Rheinhardum de Sörern spectanti à præfato Concilio inditum est, Concordatis inter Electoratum Trevirensis & Ducatum Burgundiæ publica Imperii interventione Anno 1548. Augustæ
Vin-

1648.
Sept.

Vindelicorum erectis repugnet, conventum est, ut prædictum arrestum & sequestrum à Concilio Lützenburgensi quantocius tollatur, dicto Domino Electori bona sua Præfectura ea dominium, tam Electoralia quam patrimonialia, una cum fructibus sequestratis relaxentur & tradantur, ac si quid forte amotum fuerit, reponatur, pleneque atque integre restituantur, Imperantibus ad Judicem Principis Electoris in Imperio competentem, pro obtinenda Juris & Justitiæ administratione, remissis.

1648.
Sept.

Quod autem ad castra Ehrenbreitstein & Hammerstein attinet, Imperator tempore & modo infra in Article Executionis definitis, præsidia inde deducet aut deduci curabit, illaque castra in manus Domini Electoris Trevirensis ejusdemq; Capituli Metropolitanæ, pari potestate pro Imperio & Electoratu custodienda traderet, quo nomine & Capitaneus & novum præsidium ibi ab Electore constituendum, Juramento fidelitatis pro ipso ejusque Capitulo pariter obstringi debebunt.

Deinde vero causam Palatinam Conventus Monasteriensis & Osnaburgensis eo deduxit, ut ea de re jam diu mota lis dirempta sit modo sequenti:

Et primo quidem, quod attinet Domum Bavaricam, dignitas Electoralis, quam Electores Palatini antehac habuerunt, cum omnibus Regaliis, Officiis, Præcedentiis, Insigniis & Juribus quibuscunque ad hanc dignitatem spectantibus, nullo prorsus excepto, ut & Palatinatus Superior totus una cum Comitatu Cham, cum omnibus eorum appertinentiis, Regaliis ac Juribus, sicut hæctenus, ita & imposterum maneat penes Dominum Maximilianum Comitem Palatinum Rheni, Baviaræ Ducem, ejusque liberos, totamque Lineam Guilielmianam, quamdiu masculi ex ea supersites fuerint.

Vicissim Dominus Elector Baviaræ pro se, Hæredibus ac Successoribus suis totaliter renunciaret debito tredecim millionum, omnique præensione in Austriam Superiorem, & statim à publicata Pace omnia Instrumenta desuper obtenta, Cæsareæ Majestati ad cassandum & annullandum extradat, Quod ad Domum Palatinam attinet, Imperator cum Imperio publicæ tranquillitatis causâ consentit, ut vigore præsentis Conventionis institutus sit Electoratus Octavus, quo Dominus Carolus Ludovicus Comes Palatinus Rheni ejusque hæredes & agnati totius Lineæ Rudolphinæ juxta ordinem succedendi in Aurea Bulla expressum, deinceps fruantur, nihil tamen juris præter simultaneam Investituram ipsi Domino Carolo Ludovico aut ejus Successoribus, ad ea, quæ cum dignitate Electorali Domino Electori Baviaræ totique Lineæ Guilielmianæ attributa sunt, competat.

Deinde, ut Inferior Palatinatus totus cum omnibus & singulis Ecclesiasticis & Secularibus bonis, Juribus & appertinentiis, quibus ante motus Bohemicos Electores Principesque Palatini gavisi sunt, omnibusque documentis, registis, rationariis & cæteris actis huc spectantibus eidem plenarie restituantur, cassatis iis, quæ in contrarium acta sunt, idque auctoritate Cæsareæ effectum iri, ut neque Rex Catholicus neque ullus alius, qui exinde aliquid tenet, se huic restitutioni ullo modo apponat.

Cum autem certæ quædam Præfecturæ Stratæ Montanæ, antiquitus ad Electorem Moguntinensem pertinentes, Anno demum millesimo quadringentesimo sexagesimo tertio pro certa pecuniæ summa Palatinis cum pacto perpetuæ reversionis impignoratæ fuerint, ideo conventum est, ut hæ Præfecturæ penes modernum Dominum Electorem Moguntinensem ejusque in
Archi-

1648. Sept. Archi-Episcopatu Moguntinensi Successores permaneant, dummodo pretium pignorationis sponte oblatum, infra terminum executioni conclusæ Pacis præfixum, parata pecunia exsolvat, cæterisque, ad quæ juxta tenorem literarum oppignoracionis tenetur, satisfaciatur.

1648. Sept.

Electori quoque Trevirensi tanquam Episcopo Spirensi, Episcopo item Wormatiensi jura, quæ prætendunt in bona quædam Ecclesiastica intra Palatinatus Inferioris territorium sita, coram competenti Judice prosequi liberum esto, nisi de his inter utrumque Principem amice conveniatur.

Quodsi vero contigerit Lineam Guilielmianam masculinam prorsus deficere, superstite Palatina, non modo Palatinatus Superior, sed etiam dignitas Electoralis, quæ penes Bavariæ Duces fuit, ad eosdem superstites Palatinos interim simultanea Investitura gavifuros redeat, octavo tunc Electoratu prorsus expungendo, ita tamen Palatinatus Superior hoc casu ad Palatinos superstites redeat, ut hæredibus allodialibus Electoris Bavariæ actiones & beneficia, quæ ipsis ibidem de jure competunt, reservata maneant.

Pacta quoque gentilitia inter Domum Electoralem Heidelbergensem & Neoburgicam à prioribus Imperatoribus super Electorali Successione confirmata, ut & totius Lineæ Rudolphinæ jura, quatenus huic dispositioni contraria non sunt, salva rataque maneant.

Ad hæc si quæ Feuda Juliacensia aperta esse competenti via Juris evitum fuerit, ea Palatinis evacuentur.

Præterea, ut dictus Dominus Carolus Ludovicus aliquatenus liberetur onere prospiciendi fratribus de appennagio, Cæsarea Majestas ordinabit, ut dictis suis Fratribus quadringenta Imperialium Thalerorum Millia intra quadriennium ab initio anni venturi 1649. numerandum expendantur, singulisque annis centena millia solvantur, una cum annuo censu quinque de centum computatis.

Deinde tota Domus Palatina cum omnibus & singulis, qui ei quocunque modo addicti sunt aut fuerunt, præcipue vero Ministri, qui ei in hoc Conventu aut alias operam suam navarunt, ut & omnes Palatinatus exules fruantur Amnistia generali supra descripta, pari cum cæteris in ea comprehensis Jure & hac transactione singulariter in puncto Gravaminum plenissime.

Vicissim Dominus Carolus Ludovicus cum fratribus Cæsarea Majestati obedientiam & fidelitatem, sicut cæteri Electores Principesque Imperii præster, ac insuper Palatinatui Superiori pro se & Hæredibus suis tum ipse tum ejus fratres, donec ex Linea Guilielmiana Hæredes legitimi & masculi superfuerint, renuncient.

Cum autem de ejusdem Principis Viduæ Matri sororibusque præstando victualio & dote constituenda mentio injiceretur, pro benevolo Sacræ Cæsarea Majestatis in Domum Palatinam affectu promissum est, dictæ Viduæ Matri pro victualio semel pro semper viginti Thalerorum Imperialium Millia, singulis autem Sororibus dicti Domini Caroli Ludovici, quando nuptum elocata fuerint, dena Thalerorum Imperialium Millia nomine Suæ Majestatis solutum iri, de reliquo vero ipsis idem Princeps Carolus Ludovicus satisfacere teneatur.

Comites in Leiningen & Daxburg sæpe dictus Dominus Carolus Ludovicus ejusque Successores in Palatinatu Inferiori, nulla in re turbet, sed jure

Sechster Theil.

B 66

suo

1649. suo à multis retro seculis obtento & à Cæsaribus confirmato, quiete & paci- 1648.
 Sept. fice uti frui permittat. Sept.

Liberam Imperii Nobilitatem per Franconiam, Sueviam & tractum Rheni cum districtibus appertinentibus in suo statu immediato inviolate relinquat.

Feuda etiam ab Imperatore in Baronem Gerhardum de Waldenburg dictum Schenkern, Nicolaum Georgium Reigerfperger Cancellarium Moguntinum & Henricum Brömser Baronem de Rüdesheim, item ab Electore Bavariæ in Baronem Johannem Adolphum Wolff dictum Metternich collata, rata maneant, teneantur tamen ejusmodi Vasalli Domino Carolo Ludovico, velut Domino directo, ejusque Successoribus Juramentum fidelitatis præstare, atque ab eodem feudorum suorum renovationem petere.

Exercitium Catholicæ Religionis iis, qui in Palatinatu Inferiori eidem addicti sunt, liberum maneat, nec ad aliam Religionem amplectendam adigantur.

(Cum ex parte Statuum Imperii remonstratum fuerit, quod Domini Cæsarei, Suecici & Statuum Legati utriusque Religionis aliter circa hunc §. *Exercitium* &c. transegerint & inter se convenerint, ut debeat omitti, propter defectum autem mandati Dominus Legatus Gallicus non potuerit nunc consentire; ideo recepit, se rem relaturum Regi Christianissimo.)

Augustanæ Confessionis consortibus, qui in possessione templorum fuerant, interque eos Civibus & Incolis Oppenheimensibus servetur status Ecclesiasticus Anni 1624. cæterisque id desideraturis Augustanæ Confessionis exercitium tam publice in templis ad statas horas, quam privatim in ædibus propriis aut alienis ei rei destinatis, per suos aut vicinos verbi divini Ministros peragere liberum esto.

§§. Princeps Ludovicus Philippus &c. Princeps Fridericus &c. & Princeps Leopoldus Ludovicus &c. hic eodem modo inserti intelligantur, prout in Instrumento Cæsareo-Suecico continentur.

Controversia, quæ vertitur inter Episcopos respective Bambergensem & Herbipolensem ac Marchiones Brandenburgicos Culmbachi & Onolzbachi, de Castro, Oppido, Præfectura & Monasterio Kizingen in Franconia ad Mœnum, aut amabili compositione aut summario Juris Processu terminetur intra biennium, sub pœna perdendæ prætensionis imponenda tergiversanti; Interim dictis Dominis Marchionibus restituatur nihilominus fortalicium Vilzburg in eum statum, qui tempore traditionis descriptus fuit ex conventionem & promisso.

Conventio inita circa alimenta Domini Christiani Wilhelmi Marchionis Brandenburgici, hac reperita censeatur, prout continetur Artic. XIV. Instrumenti Cæsareo-Suecici.

Rex Christianissimus tempore & modo inferius definitis circa deductionem præsidiorum restituet Duci Würtembergico Civitates & fortalicia Hohentwiel, Schorndorff, Tübingen aliaque omnia loca sine ulla reservatione, quæ in Ducatu Würtembergico prædiis suis tenet, in reliquis §. *Domus* Würtembergica &c. sicut in Instrumento Cæsareo-Suecico insertus est, hic insertus intelligatur.

Principes quoque Würtembergici Lineæ Mompelgartensis restituantur in omnes suas ditiones in Alsatia vel ubicunque sitas, & nominatim in duo Feuda Clerval & Passavant, & ab utraque parte redintegrentur in eum statum. Jura & Prærogativas, quibus ante initium horum bellorum gavisi sunt.

Fri.

1648.
Sept.

Fridericus Marchio Badensis & Hochbergensis ejusque Filii & Hæredes cum omnibus, qui iisdem quocunque modo infervierunt, aut adhuc dum inferviunt, cujuscunque nominis aut conditionis sint, gaudeant & fruantur supra Articulo 2. & 3. descripta Amnistia cum omnibus suis clausulis & beneficiis, ejusque vigore restituantur plenissime in eum statum in facris & prophanis, in quo ante exortos Bohemiæ motus fuit Dominus Georgius Fridericus Marchio Badensis & Hochbergensis quoad Marchionatum Inferiorem Badensem, qui vulgo sub appellatione Baden-Durlach venit, itemque quoad Marchionatum Hochbergensem, tum etiam quoad ditiones Rötteln, Badenweiler & Saufenberg, non obstantibus, sed annullatis quibuscunque interim in contrarium factis mutationibus.

1648.
Sept.

Deinde restituantur Marchioni Friderico Præfectura Stain & Remchingen absque onere æris alieni interea temporis à Marchione Wilhelmo contracti, ratione fructuum interesse aut sumptuum per Transactionem Echlingæ Anno 1629. initam, dicto Wilhelmo Marchioni Badensi cessæ cum omnibus Juribus, Documentis Literariis, aliisque pertinentiis, ita ut tota illa actio sumptuum ac fructuum perceptorum & percipiendorum cum omni damno & interesse à tempore primæ occupationis numerando, sublata & penitus extincta sit.

Annua quoque pensitatio ex Marchionatu Inferiori Marchinatu Superiori pendi solita, virtute præsentium penitus sublata, annullata & annihilata sit, nec eo nomine quicquam vel de præterito vel de futuro impostorum unquam prætendatur vel exigatur.

Alternetur etiam impostorum inter utramque Lineam Badensem Inferioris scilicet & Superioris Marchionatus Badensis præcedentia & Sessio in Comitibus & Circuli Suevici aliisque universalibus vel particularibus Imperii aut quibuscunque Conventibus, pro nunc ramen eadem præcedentia penes Marchionem Fridericum, dum superstes erit, permanente.

De Baronatu Hohen-Gerolzek conventum est: ut si Domina Principissa Badensis præsentia sua jura in dicto Baronatu Documentis authenticis sufficienter probaverit, restitutio statim post laram desuper sententiam fiat, cum omni causa, omnique Jure vigore Documentorum competenti. Cognitio autem hæc finiatur à die publicatæ Pacis infra biennium.

Nullæ denique Actiones, Transactiones vel Exceptiones generales vel speciales Clausulæ in hoc Instrumento Pacis comprehensæ (quibus omnibus per expressum & in perpetuum vigore hujus derogatum sit) ab una vel altera parte ullo unquam tempore contra hanc specialem conventionem allegentur vel admittantur.

§§. Dux de Croy &c. Quod controversiam Nassau-Siegen &c. Comitibus Nassau-Saræpontanis &c. Domus Hanoica &c. Johannes Albertus Solmensis &c. Itemque restituatur Domus Solms, Hohen Solms &c. Comites de Isenburg &c. Rheingravii &c. Vidua Domini Ernesti Comitibus Sainensis &c. Castrum & Comitatus Falckenstein &c. Restituatur etiam Domus Waldeck &c. Joachimus Ernestus Comes Oertingensis &c. Item Domus Hohenloica &c. Fridericus Ludovicus &c. Ferdinandus Carolus &c. Domus Erbacensis &c. Vidua & Hæredes Comitibus à Brandenstein &c. Baro Paulus Kevenhüller &c. hic iisdem verbis inserti intelligantur, prout in Instrumento Cæsareo-Suecico continentur.

Contractus, Permutationes, Transactiones, Obligationes & Instrumenti debiti, vi metuve seu Statibus seu subditis illicite extorta, prout in specie que

Sechster Theil.

Bbb 2

runtur

1648
Sept.

runtur Spira, Weissenburgum ad Rhenum, Landavia, Reudingen, Hailbrunna, alique ut & redemptæ cessæque actiones, abolitæ atque ita annullatæ sunt, ut ullum iudicium, actionemve eo nomine intentare minime liceat: quod si vero debitores Instrumenta crediti vi metuve creditoribus extorsissent, ea omnia restituantur, actionibus desuper falsis.

1649
Sept.

Debita sive emptionis, venditionis, annuorum reddituum sive alio nomine vocentur, si ab una alterave belligerantium parte in odium creditorum violenter extorta sint, contra debitores veram violentiam & realem solutionem intercessisse allegantes & se ad probandum offerentes, nulli processus executivi decernantur, nisi his exceptionibus prævia plenaria causa cognitione decisis. Processu desuper instituto à Pacis publicatione infra biennium finiendo sub poena perpetui silentii contumacibus debitoribus imponenda. Processus autem hæcenus eo nomine contra ipsos decreti una cum Transactionibus & promissionibus pro futura creditorum restitutione tollantur & enerventur, salvis tamen iis pecuniarum summis, quæ flagrante bello pro aliis ad avertenda maiora eorum pericula & damna bono animo & intentione erogata sunt.

Sententiæ tempore belli de rebus mere secularibus pronunciatae, nisi processus vitium & defectus manifeste pateat, vel in continenti demonstrari possit, non quidem omnino sint nullæ, ab effectu tamen rei iudicatæ suspendantur, donec acta judicialia (si alterutra pars intra semestre ab inita Pace spatium petiverit Revisionem) in iudicio competenti modo ordinario vel extraordinario in Imperio usitato, revideantur & æquabili jure ponderentur, atque ita dictæ sententiæ vel confirmentur vel emendentur, vel si nullatæ sint, plane rescindantur.

Si quæ etiam Feuda regalia vel privata ab Anno 1618, non fuerant renovata, nec interim eorum nomine præstita servitia, nemini id fraudi esto, sed tempus repetendæ investituræ à die factæ Pacis cedere incipiat.

Tandem omnes & singuli tam bellici officiales militesque, quam Consiliarii & Ministri Togati, Civiles & Ecclesiastici, quocunque nomine aut conditione censentur, qui uni alterive parti, earundemve fœderatis aut adherentibus toga vel sago militarunt, à summo ad infimum, ab infimo ad summum, absque ullo discrimine vel exceptione, cum Uxoribus, Liberis, Hæreditibus, Successoribus, Servitoribus, quoad personas & bona, in eum vitam, famam, honoris, conscientiæ, libertatis, jurium & privilegiorum statum, quo ante dictos motus gavisi sunt, aut jure gaudere potuerunt, utrinque restituti sunt, nec illorum personis aut bonis ullum creator præjudicium, ullave actio vel accusatio intentator, multo minus ulla poena damnorumve quocunque prætextu irrogator. Et hæc quidem omnia quoad illos, qui Cæsareæ Majestatis & Domus Austriacæ Subditi & Vasalli non sunt, plenissimum effectum habeant.

Qui vero Subditi & Vasalli Hæreditarii Imperatoris & Domus Austriacæ sunt, eadem gaudeant Amnistia, quoad personas, vitam, famam & honores, habeantque securum reditum in pristinam patriam, ita tamen ut se teneantur accommodare legibus Patriis Regnorum & Provinciarum: quantum autem eorundem bona concernit, si ea, antequam in Coronæ Gallicæ Svecicæve partes transferunt, confiscatione aut alio modo amissa fuere, etsi Plenipotentiarum Svecici diu multumque institerant, ut iis etiam illa restituerentur, tamen cum Cæsareæ Majestati hac in re ab aliis nihil præscribi, nec ob Cæsareanorum constantem contradictionem aliter transigi potuerit, ordinibusque Imperii ea propter bellum continuari è re Imperii non fuerit visum, porro quoque amissa sunt, ac modernis possessoribus permanento.

Illa

1648.
Sept.

Illā vero bonā quæ ipsis post eam ob causam, quod pro Suecis aut Gallis contra Cæsarem Domumque Austriacā arma sumpserunt, erepta sunt, iisdem qualia nunc sunt, absque refusione tamen sumptuum & fructuum perceptorum aut damni dati, restituantur. De cætero in Bohemia aliisque quibuscunque Provinciis hæreditariis Imperatoris Augustanæ Confessioni additis subditis vel creditoribus eorumve hæredibus, pro privatis suis præensionibus, si quas habent, & earum nomine actiones intenderint aut prosecuti fuerint, jus & iustitia æque ac Catholicis citra respectum administratur.

1648.
Sept.

A dicta tamen universali restitutione excepta sunt, quæ restitui vel redhiberi nequeunt, mobilia & se moventia, fructus percepti auctoritate belligerantium partium interversa, itemque tam destructa quam publicæ securitatis causa in alios usus conversa ædificia publica & privata sacra & profana, nec non deposita publica vel privata hostilitatis intuitu confiscata, legitime vendita, sponte donata.

Quia vero etiam causa Juliæensis Successionis inter Interessatos, nisi præveniat, magnos aliquando turbas in Imperio excitare posset, ideo conventum est, ut ea quoque, Pace confecta, ordinario processu coram Cæsarea Majestate, vel amabili compositione vel alio legitimo modo sine mora dirimatur.

Cum etiam ad majorem Imperii tranquillitatem stabilendam, de controversiis circa bona Ecclesiastica & libertatem Exercitii Religionis his ipsis de Pace universali Congressibus certa quædam compositio inter Cæsarem, Electores, Principes & Status Imperii inita, atque Instrumento Pacis cum Plenipotentiariis Regiæ & Coronæ Sueciæ erecto, inserta fuerit, placuit eandem compositionem, ut & illam de qua inter eosdem, ratione eorum qui Reformati vocantur, convenit, præsentī quoque Tractatu firmare & stabilire, eo plane modo, ac si de verbo ad verbum huic inserta legeretur Instrumento.

Circa causam Hasso-Cassellanam conventum est ut sequitur.

Primo omnium: Domus Hasso-Cassellana omnesque ejus Principes, maxime Domina Amelia Elisabetha Hassiæ Landgravina, ejusque filius Dominus Wilhelmus, illorumque Hæredes, Ministri, Officiales, Vasalli, Subditi, Milites, & alii quocunque modo illis additi, nullo prorsus excepto, non obstantibus contrariis Pactis, Processibus, Proscriptionibus, Declarationibus, Sententiis, Executionibus & Transactionibus, sed illis omnibus ut & Actionibus vel Præensionibus, ratione damnorum & injuriarum, tam neutralium quam belligerantium annullatis, universali Amnistia supra sancita, & ad initium Belli Bohemici cum plenaria restitutione reducta, (exceptis Cæsareæ Majestatis & Domus Austriacæ Vasallis & Subditis Hæreditariis, quemadmodum de iis in §. Tandem omnes &c. disponitur) omniumque beneficiorum ex hac & religiosa Pace provenientium, pari cum cæteris Statibus jure, prout in Art. incipiente: Unanimi &c. disponitur, plenarie participes sunt.

Secundo: Domus Hasso-Cassellana ejusque Successores Abbatiam Hirschfeldensem cum omnibus appertinentiis Secularibus & Ecclesiasticis, sive intra sive extra territorium (ut Præpositura Gellingen) sitis, salvis tamen juri- bus, quæ Domus Saxonica à tempore immemorabili possidet, retineant, & eo nomine Investituram à Cæsarea Majestate toties, quoties casus evenerit, petant & fidelitatem præsent.

Tertio: Jus directi & utilis Domini in Præfecturas Schaumburg, Bü- ckenburg, Sachsenhagen & Stathagen, Episcopatu Miniano antehac asserum & adjudicatum, porro ad Dominum Wilhelmum modernum Hassiæ Landgravium ejusque Successores plenarie in perpetuum, citra ulteriorem dicti Episcopatus aut alterius cujusvis contradictionem aut turbationem, pertineat, salva tamen transactione inter Christianum Ludovicum Ducem Bruno-

1648. vico-Luneburgensem & Hassiæ Landgraviam Philippumque Comitem de 1648.
Sept., Lippe inita, firma etiam manente, quæ inter eandem Landgraviam & di-
ctum Comitem inita est, conventionione. Sept.,

Conventum præterea est, ut pro locorum hoc bello occupatorum restitutiõne & indemnitate causa, Domina Landgraviæ Hassiæ Tutrici ejusque Filio, hujusve Successoribus Hassiæ Principibus, ex Archi-Episcopatibus Moguntinensi & Coloniensi, Episcopatibus item Paterbornensi, Monasteriensi & Abbatia Fuldenfi sexies centena millia Thalerorum Imperialium, bonitate Imperialibus Constitutionibus modernis correspondentium, intra spacium novem mensium a tempore Ratificationis Pacis computandum, Cassellis, solventium periculo & sumptibus pendantur, nec contra promissam solutionem ulla exceptio ullusve prætextus admittatur, multo minus summa conventa ullo arrefto afficiatur.

Ut etiam Domina Landgravia de solutione tanto securior sit, sequentibus conditionibus retineat Neus, Cosfeld & Neuhaus, inque iis locis sua sibi que solum obligata Præsidia habeat, ea quidem lege, ut præter Officiales & alias personas in Præidiis necessarias, dictorum trium locorum Præsidia conjunctim non excedant numerum mille ducentorum peditum & centum equitum, Domina Landgraviæ dispositioni relicto, quot cuius dictorum locorum peditum & equitum imponere, quemve huic vel illi Præsidio præficere velit, Præsidia autem secundum ordinationem de sustentatione officiorum & militum Hassiacis hætenus consuetam alantur, & quæ ad conservanda fortalitia necessaria sunt, præstentur ex Archi- & Episcopatibus, in quibus dicta Arx & Civitates sunt sitæ, absque summæ supra nominatæ diminutione.

Integrum autem sit ipsis Præidiis contra morosos & tardantes, sed non ultra debitam summam, exequi. Jura autem Superioritatis & Jurisdicctio tam Ecclesiastica quam Secularis & redditus nominatarum Arcis & Civitatum, Domino Archi-Episcopo Coloniensi sint salva. Quam primum vero post ratificatam Pacem Domina Landgraviæ trecenta millia Thalerorum Imperialium fuerint exsoluta restituta Neusia retineat Cosfeld solum & Neuhaus, ita tamen ut Præsidium Neusianum in Cosfeld & Neuhaus non deducat, vel ejus nomine quicquam ulterius exigat, nec Præsidia in Cosfeld numerum sexcentorum peditum & quinquaginta equitum, in Neuhaus autem centum peditum, excedant.

Sin autem intra terminum novem Mensium Domina Landgraviæ integra summa non dependatur, non tantum Cosfeld & Neuhaus, donec plenaria subsecuta fuerit solutio, sed etiam pro residuæ summæ ejusque singulis centenis quinque annuatim Imperiales, donec residuum summæ exsolutum fuerit, pensionis nomine solvantur, & tot Præfecturarum ad supra nominatos Archi- & Episcopatus & Abbatiam pertinentium & Hassiæ Principatui vicinarum, quot præstandis & exsolvendis pensionibus sufficiunt, Quæstores & Receptores Domina Landgraviæ juramento obstringantur, ut de redditibus annuas residuæ summæ pensiones solvant, non obstantes Dominorum suorum prohibitione. Quod si vero Quæstores & Receptores in solvendo moras nectant, aut redditus alio conferant, Domina Landgravia exequendi & ad solutionem quovis modo illos adigendi, liberam habeat potestatem, de reliquo jure territoriali Domino proprietatis interea semper salvo. Simulac vero Domina Landgravia totam summam cum pensionibus a tempore moræ acceperit, restituat illico loca jam denominata, cautionis loco interim retenta, pensiones cessent, & Quæstores atque Receptores, quorum facta fuit mentio Juramenti nexu sint liberati: quarum autem Præfecturarum redditus pensionibus, contingente mora, solvendis sint assignandi, ante Ratificationem Pacis eventualiter conveniet, quæ conventio non minoris sit roboris, quam ipsum Pacis Instrumentum. Præter loca
autem

1648. Sept. autem securitatis causa, ut memoratum, Domina Landgravia relinquenda & post solutionem demum restituenda, restituat illa nihilominus, Ratificatione Pacis subsecuta, omnes Provincias & Episcopatus, nec non illorum Urbes, Præfecturas, Oppida, Fortalitia, Propugnacula, & omnia denique bona immobilia nec non Jura inter hæc bella ab ipsa occupata, ita tamen, ut tam præfatis tribus locis, cautionis nomine retinendis, quam reliquis omnibus restituendis, non solum annonam & omnia ad bellicum apparatus spectantia, quæ inferri vel fieri curavit, per subditos evchenda Domina Landgravia & supradictis Successoribus, Quæ vero ab ipsa non illata, sed in locis occupatis tempore occupationis reperta sunt, & adhuc extant, ibi permaneant, sed ut etiam Fortificationes & valla durante occupatione exstructa, eatenus destruantur, ne tamen Urbes, Oppida, Arces vel Castra cujusvis invasionibus & deprædationibus pateant.

Et quamvis Domina Landgravia præterquam ab Archi- & Episcopatibus, Moguntinensi, Colonienfi, Paderbornensi, Monasterienfi & Abbatia Fuldensi a nemine restitutionis & indemnitatis loco aliquid poposcerit, & sibi eo nomine a quoquam alio quicquam solvi omnino noluerit, pro rerum tamen & circumstantiarum æquitate placuit toti Conventui, ut salva manente dispositione §. præcedentis inchoantis: Conventum præterea est &c. etiam cæteri Status cujuscunque generis cis & ultra Rhenum, qui i. Martii hujus Anni Hassiacis contributionem dependerunt, secundum proportionem Contributionis exsolutæ, toto hoc tempore observatam, ad conficiendam summam superius positam & militum Prædiariorum sustentationem, ratam suam supra nominatis Archi- & Episcopatibus atque Abbatia conferant, & damnum, si quod solventes ob unius vel alterius moram perpeffi fuerint, morosi refarciant, nec executionem contra tergiversantes instituendam Cæsareæ Majestatis aut Regiæ Majestatis Gallia Christianissimæ vel etiam Hassiæ Landgravia Officiales aut Milites impediant, neque etiam fas sit Hassiacis quemquam in præjudicium hujus declarationis eximere, ii vero, qui suam quotam rite persolverint, ab omni eatenus onere liberi erunt.

Quod controversias inter Domus Hassiacas, Castellanam & Darmstadinam, super successione Marpurgensi agitaras, attinet, quandoquidem ea interventu Domini Ernesti Saxonie, Julia, Clivia & Montium Ducis &c. Castellis die 14. mensis Aprilis proxime elapsi, consensu partium unanimi accedente, penitus sunt compositæ, placuit Transactionem istam, quatenus Imperatori & Imperio non præjudicat, cum suis annexis & Reccessibus, sicut ea Castellis inita, & a partibus subsignata fuit, vigore Instrumenti hujus, ejusdem plane esse roboris, ac si verbis totidem hisce tabulis inserta comprehenderetur, nec a partibus trantigentibus, nec aliis quibusvis, sub prætextu sive Pacti sive Juramenti sive alio quocunque, ullo unquam tempore conveli posse, quinimo ab omnibus, etiam si aliquis ex interessatis eam forte confirmare detrectet, exactissime observari debere.

Sicut etiam Transactio inter defunctum Dominum Wilhelmum Hassia Landgravium & Dominos Christianum & Wolradum Comites Waldeccia die 11. Aprilis Anno 1635. facta, & a Domino Georgio Hassia Landgravio die 14. Aprilis 1648. ratificata, non minus vigore hujus Pacificationis perpetuum & plenissimum robur obrinebit, omnesque Hassia Principes pariter ac Comites Waldeccia obligabit.

Firmum quoque maneat & inviolabiliter custodiatur Juris Primogenituræ in qualibet Domo Hassia, Castellana & Darmstadinam, introductum & a Cæsarea Majestate confirmatum.

Cum item Cæsarea Majestas ad querelas nomine Civitatis Basiliensis & universæ Helvetiæ coram ipsius Plenipotentariis ad præsentem Congressum Deputatis propositos, super nonnullis Processibus & Mandatis executivis a

Came-

1648.
Sept.

Camera Imperiali contra dictam Civitatem aliosque Helvetiorum unicos Cantones eorumque Cives & Subditos emanatis, requisita Ordinum Imperii Sententia & Consilio, singulari Decreto, die 14. Mensis Maii Anno proxime præterito declaraverit, prædictam Civitatem Basileam cæterosque Helvetiorum Cantones in possessione vel quasi plenæ libertatis & exemptionis ab Imperio esse, ac nullatenus ejusdem Imperii dicitæ & judiciis subjectos, placuit hoc idem publicæ huic Pacificationis Conventioni inferere, ratumque ac firmum manere, atque idcirco ejusmodi Processus una cum Arrestis eorum occasione quocumque decretis, prorsus cassos & irritos esse debere.

1648.
Sept.

Ut autem provisum sit, ne posthac in Statu Politico controversiæ suboriantur, omnes & singuli Electores, Principes & Status Imperii Romani, in antiquis his Juribus, Prærogativis, Libertate, Privilegiis, libero Juris Territorialibus tam in Ecclesiasticis quam in Politicis Exercitiis, Ditionibus, Regalibus, horumque omnium possessione, vigore hujus Transactionis ita stabiliti firmatique sunt, ut a nullo unquam sub quocumque prætextu de facto turbari possint vel debeant.

Gaudeant sine contradictione Jure Suffragii in omnibus deliberationibus super negotiis Imperii, præsertim ubi leges ferendæ vel interpretandæ, bellum decernendum, tributa indicenda, delectus aut hospitationes militum instituendæ, nova munimenta intra Statuum ditiones extruenda nomine publico, veterave firmanda Præfidiis, nec non ubi Pax aut Fœdera faciendæ, aliave ejusmodi negotia peragenda fuerint, nihil horum aut quicquam simile posthac unquam fiat vel admittatur, nisi de Comitiali liberoque omnium Imperii Statuum suffragio & consensu, cum primis vero Jus faciendi inter se & cum exteris Fœdera pro sua cujusque conservatione ac securitate, singulis Statibus perpetuum liberum esto, ita tamen, ne ejusmodi Fœdera sint contra Imperatorem & Imperium, Pacemque ejus publicam vel hanc imprimis Transactionem, fiantque salvo per omnia juramento, quo quisque Imperatori & Imperio obstrictus est.

Habeantur autem Comitia Imperii intra sex Menses a dato Ratificata Pacis, postea vero quoties id publica utilitas aut necessitas postulaverit. In proximis vero Comitibus emendentur imprimis anteriorum Conventuum defectus, actum quoque de Electione Romanorum Regum, certa constantique Cæsarea Capitulatione concipiendæ, de modo & ordine in declarando uno vel altero Statu in Bannum Imperii, præter eum, qui alias in Constitutionibus Imperii descriptus est, tenendo, redintegrandis Circulis, renovanda Matricula, reducendis Statibus exemptis, moderatione & remissione Imperii Collectarum, reformatione Politicæ & Justitiæ, taxæ sportularum in Judicio Camerali, Ordinariis Deputatis ad modum & utilitatem Reipublicæ rite formandis, legitimo munere Directorum in Imperii Collegiis, & similibus negotiis, quæ hic expediri nequiverant, ex communi Statuum consensu agatur & statuatur.

Tam in universalibus vero quam particularibus Diatibus, liberis Imperii Civitatibus non minus quam cæteris Statibus Imperii comperat Votum Decisivum, iisque rata & intacta maneat Regalia, Vectigalia, redditus annui, Libertates, Privilegia confiscandi, collectandi & inde dependentia, aliæque Jura ab Imperatore & Imperio legitime impetrata vel longo usu ante hos motus obtenta, possessa & exercita, cum omnimoda Jurisdictione intra muros & in Territoriis; cassatis, annullatis & in futurum prohibitis iis, quæ per Repressalias, Arresta, viarum occlusiones & alios actus præjudiciales sive durante bello quocumque prætextu in contrarium facta & propria autoritate hucusque attentata sunt, sive dehinc, nullo præcedente legitimo Juris & Executionis ordine, fieri attentative poterunt. De cætero omnes laudabiles

Con.

1648.
Sept.

Constitutiones & Sacri Romani Imperii Constitutiones & Leges Fundamentales imposterum religiose serventur, sublatis omnibus, quæ bellicorum temporum injuria irrepperant, confusionibus.

1648.
Sept.

De indaganda aliqua ratione & modo æquitati conveniente, qui persecutiones actionum contra debitores, ob bellicas calamitates fortunis lapsos, aut nimio usurarum cursu aggravatos, moderate terminari indeque nascituris majoribus incommodis etiam tranquillitati publicæ noxiis, obviam iri possit, Cæsarea Majestas curabit exquiri, tam Iudicii Aulici, quam Cameralis vota & consilia, quæ in futuris Comitibus proponi & in Constitutionem certam redigi possint, interea tamen temporis in hujusmodi causis ad iudicia cum summa Imperii, tum singularia Statuum delatis, circumstantiæ a partibus allegatæ bene ponderentur, ac nemo executionibus immoderatis prægravetur, sed hæc omnia Holsatiæ Constitutione salva & illæsa.

Et quia publice interest, ut facta Pace Commercia vicissim reflorescant, ideo conventum est, ut quæ eorum præjudicio & contra utilitatem publicam hinc inde per Imperium belli occasione noviter propria autoritate, contra jura privilegia & sine consensu Imperatoris atque Electorum Imperii invecata sunt vectigalia & telonia, ut & abusus Bullæ Brabantinæ, indeque natæ Reppressaliæ & Arresta, cum inductis peregrinis certificationibus, itemque immoderata postarum omniaque alia inusitata onera & impedimenta, quibus Commerciolorum & Navigationis usus deterior redditus est, penitus tollantur, & Provinciis, Portibus, Fluminibus quibuscunque sua pristina securitas, jurisdictio & usus, prout ante hos motus bellicos à pluribus retro annis fuit, restituantur & inviolabiliter conserventur.

Territoriorum, quæ flumina alluunt, & aliorum quorumcunque Juribus ac Privilegiis, ut & teloniis ab Imperatore de consensu Electorum cum aliis, tum etiam Comiti Oldenburgenſi in Visurgi concessis, aut usu diuturno introductis, in pleno suo vigore manentibus & executioni mandandis, tum ut plena sit Commerciolorum libertas & transitus ubique locorum, terra marique tutus, adeoque ea omnibus & singulis utriusque partis Fœderatorum Vasallis, Subditis, Clientibus & Incolis eundi, negociandi redeundique potestas data sit, virtuteque præsentium concessa intelligatur, quæ unicuique ante Germaniæ motus passim competeat, quos etiam Magistratus utrinque contra injustas oppressiones & violentias instar propriorum subditorum defendere ac protegere teneantur, hac conventionem, ut & jure legeque cujusque loci per omnia salvis.

Quo magis autem dicta pax atque amicitia inter Imperatorem & Christianissimum Regem firmari possit, & securitati publicæ melius prospiciatur, ideo de consensu, consilio & voluntate Electorum, Principum & Statuum Imperii pro bono Pacis conventum est.

Primo, quod supremum Dominium, Jura superioritatis aliaque omnia in Episcopatus Merensem, Tullensem & Virodunensem, urbesque cognomines eorumque Episcopatum districtus & nominatim Moyenvicium, eo modo, quo hæctenus ad Romanum spectabant Imperium, imposterum ad Coronam Galliæ spectare eique incorporari debeant in perpetuum & irrevocabiliter, reservato tamen Jure Metropolitano ad Archi-Episcopatum Trevirensem pertinente.

Restituatur in possessionem Episcopatus Virodunensis, Dominus Franciscus Lotharingæ Dux, tanquam legitimus Episcopus & eum Episcopatum pacifice administrare, ejusque sicuti & suarum Abbatiarum (salvo Regis & cujuscunque privati Jure) nec non honorum suorum patrimonialium ubicunque sitorum Juribus (quatenus prædictæ cessione non repugnant) Privilegiis, redditibus & fructibus uti frui permittatur, dummodo prius præstiterit

Sechster Theil.

Ecc

Regi

1648. Regi Juramentum Fidelitatis nihilque molietur adversus Suae Majestatis Reg- 1648.
 Sept. nique commoda. Sept.

Secundo: Imperator & Imperium cedunt transferuntque in Regem Christianissimum ejusque in Regno Successores Jus directi Domini Superioritatis & quodcunque aliud sibi & sacro Romano Imperio hactenus in Pinarolum competebat & competere poterat.

Tertio: Imperator pro se totaque Serenissima Domo Auftriaca itemque Imperium cedunt omnibus Juribus, Proprietatibus, Dominiis, Possessionibus ac Jurisdictionibus, quae hactenus sibi, Imperio & Familia Auftriaca competeabant in Oppidum Brisacum, Landgraviatum Superioris & Inferioris Alsaciae, Suntgoviam, Praefecturamque Provinciale decem Civitatum Imperialium in Alsacia sitarum, scilicet Hagenau, Colmar, Schlettstad, Weiffenburg, Landaw, Oberenheim, Rosheim, Münster in Valle St. Gregorii, Kayfersberg, Thuringheim, omnesque Pagos & alia quaecunque iura, quae a dicta Praefectura dependent, eaque omnia & singula in Regem Christianissimum Regnumque Galliarum transferunt, ita ut dictum Oppidum Brisacum cum Villis Hochstad, Nirderimling, Harten & Acharen ad communitatem Civitatis Brisacensis pertinentibus, cumque omni Territorio & Banno, quatenus se ab antiquo extendit, salvo tamen ejusdem Civitatis Privilegiis & Immunitatibus antehac a Domo Auftriaca obtentis & impetratis.

Itemque dictus Landgraviatus utriusque Alsaciae & Sundgoviae, tum etiam Praefectura Provincialis in dictas decem Civitates & loca dependentia, itemque omnes Vasalli, Landfaffii, Subditi, Homines, Oppida, Castra, Villae, Arces, Sylvae, Forestae, Auri, Argenti aliorumque Mineralium Fodinae, Flumina, Rivi, pascua omniaque iura, Regalia & Appertinentiae absque ulla reservatione, cum omnimoda Jurisdictione & Superioritate supremoque Dominio, a modo in perpetuum ad Regem Christianissimum Coronamque Galliae pertineant, & dictae Coronae incorporata intelligantur, absque Caesaris Imperii Domusque Auftriacae vel cuiuscunque alterius contradictione, adeo ut nullus omnino Imperator aut Familiae Auftriacae Princeps quicquam Juris aut Potestatis in eis praememoratis partibus, eis & ultra Rhenum sitis, ullo unquam tempore pretendere vel usurpare possit aut debeat. Sit tamen Rex obligatus in eis omnibus & singulis locis Catholicam conservare Religionem, quemadmodum sub Auftriacis Principibus conservata fuit, omnesque, quae durante hoc bello novitates irreperferunt, removere.

Quarto: Christianissimae Majestati ejusque in Regno Successoribus, de consensu Imperatoris totiusque Imperii, perpetuum jus sit tenendi Praesidium in Castro Philipsburg, Protectionis ergo, ad convenientem tamen numerum restrictum, qui vicinis justam suspicionis causam praebere non possit, sumptibus duntaxat Coronae Galliae sustentandum.

Patere etiam debet Regi liber transitus per terras & aquas Imperii ad inducendos milites, comitatum & caetera omnia, quibus & quoties opus fuerit.

Rex tamen praeter Protectionem, Praesidium & transitum in dictum Castrum Philipsburg nihil ulterius pretendet, sed ipsa proprietates, omnimoda Jurisdictio, Possessio, omniaque emolumenta, fructus, accessiones, Jura, Regalia, Servitutes, Homines, Subditi, Vasalli & quicquid omnino antiquitus ibidem & in totius Episcopatus Spirensis Ecclesiarumque illi incorporatarum districtu, Episcopo & Capitulo Spirensi competebat & competere poterat, eisdem impostertum quoque salva, integra & illaesa, excepto tamen Jure protectionis, permaneant.

Im.

1648.
Sept.

Imperator Imperium & Dominus Archi-Dux Oenipontanus Ferdinandus Carolus respectivé exsolvunt Ordines, Magistratus, officiales & subditos singularum superdictarum ditionum ac locorum vinculis & sacramentis, quibus hucusque sibi Domini Austriacæ obstricti fuerunt, eosque ad Subjectionem, Obedientiam & Fidelitatem Regi Regnoque Galliarum præstandam, remittunt obligantque, atque ita Coronam Galliarum in plena justaque eorum Superioritate, Proprietate & Possessione constituunt, renunciantes omnibus in ea Juribus ac Prætensionibus ex nunc in perpetuum, idque pro se suisque posteris, Imperator, dictus Dominus Archi-Dux ejusque fratres (quatenus prædicta cessio ad ipsos pertinet) peculiari diplomate tum ipsi confirmabunt, tum efficient, ut à Rege Hispaniarum Catholico eadem quoque renunciatio in authentica forma extradatur. Quod & Imperii totius nomine fiet, quo die subsignabitur præfens Tractatus.

1648.
Sept.

Ad majorem supradictarum cessionum & alienationum validitatem Imperator & Imperium vigore præsentis Transactionis expresse derogant, omnibus & singulis prædecessorum Imperatorum Sacrique Romani Imperii Decretis, Constitutionibus, Statutis & Consuetudinibus etiam Juramento firmatis aut impostero firmandis, nominatimque Capitulationi Cæsareæ, quatenus alienatio omnimoda bonorum & Jurium Imperii prohibetur, simulque in perpetuum excludunt omnes exceptiones & restitutionis vias, quocumque tandem jure titulove fundari possent.

Conventum est insuper, ut præter promissam hic inferius a Cæsare & Imperii Statibus ratihabitionem, in proximis quoque Comitibus ex abundanti ratæ sint supradictarum Ditionum Juriumque abalienationes, ac proinde si in Cæsarea Capitulatione Pactio vel in Comitibus Propositio deinceps fiat de occupatis distractisve Imperii Bonis ac Juribus recuperandis, ea non complectatur aut complecti intelligatur res supra expressa, utpote ex communi Ordinum sententia pro publica tranquillitate in alterius Dominium legitime translatis, atque easdem in hunc finem ab Imperii Matricula expungi placet.

Statim a restitutione Benseldæ æquabuntur solo ejusdem Oppidi Munitiones, nec non adjacentis Fortalitii Rheinau, sicuti quoque Tabernarum Allstæ, Castri Hohenbar & Neoburgi ad Rhenum, neque in prædictis locis ullus miles præsidarius haberi poterit.

Magistratus & Incolæ dictæ Civitatis Tabernarum neutralitatem accurate servent, pateatque illuc Regio militi, quoties postulatum fuerit, tutus ac liber transitus.

Nullæ ad Rhenum Munitiones in citeriori ripa extrui poterunt, Basilea usque Philippiburgum, neque ullo molimine deflecti aut interverti fluminis cursus ab una alterave parte.

Quod ad æs alienum attinet, quo Camera Ensisheimiana gravata est, Dominus Archidux Ferdinandus Carolus recipiet in sese cum ea parte Provinciæ, quam Rex Christianissimus ipsi restituere debet, tertiam omnium debitorum partem, sine distinctione sive Chirographaria sive Hypothecaria sint, dummodo utraque sint in forma authentica & vel specialem hypothecam habeant, sive in Provincias cedendas, sive in restituendas, vel si nullam habeant, in libellis Rationariis receptorum ad Cameram Ensisheimianam respondentium usque ad finem Anni 1632. agnita, atque inter debita & credita illius recensita fuerint, & pensationum annuarum solutio dictæ Camera incubuerit, eamque dissolvat, Regem pro tali quota indemnem penitus præstando.

Sechster Theil.

Ecc 2

Quæ

1648.
Sept.

Quæ vero debita Collegiis Ordinum ex singulari per Austriacos Principes cum ipsis in Diæti provincialibus inita Conventionione attributa, aut ab ipsis Ordinibus communi nomine contracta sunt, iisque solvenda incumbunt, debet inter eos, qui in Ditionem Regis veniunt atque illos, qui sub Dominio Domus Austriacæ remanent, iniri conveniens distributio, ut unaquæque pars sciat, quantum sibi æris alieni dissolvendum restet.

1648.
Sept.

Rex Christianissimus restituet Domui Austriacæ & in specie supraddito Domino Archi-Duci Ferdinando Carolo, Primogenito quondam Archi-Ducis Leopoldi Filio, quatuor Civitates Sylvestres, Rheinfelden, Sekingen, Lauffenberg & Waltshutum, cum omnibus Territoriis & Ballivati- bus, Villis, Pagis, Molendinis, Sylvis, Forestis, Vasallis, Subditis omnibus que appertinentiis cis & ultra Rhenum. Itemque Comitatum Hauenstein, Sylvam Nigram, totumque Superiorem & Inferiorem Brisgoviam & Civitates in ea sitas, antiquo jure ad Domum Austriacam spectantes scilicet Neuburg, Frieburg, Endingen, Kenzingen, Waltskirch, Villingen, Breun- lingen cum omnibus Monasteriis, Abbatii, Prælaturis, Præposituris Or- dinumque Equestrium Commendatariis, cum omnibus Ballivati- bus, Baro- natibus, Castris, Fortalitiis, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, Vasallis, Ho- minibus, Subditis, Fluminibus, Rivis, Forestis, Sylvis, omnibusque Regali- is, Iuribus, Iurisdictionibus, Feudis & Patronatibus cæterisque omnibus & singulis ad sublime Territorii Jus Patrimoniumque Domus Austriacæ in toto isto tractu antiquitus spectantibus. Totam item Ornaviam cum Ci- vitatibus Imperialibus Offenburg, Gengenbach & Zella jam Hamersbach, quatenus scilicet Præfecturæ Ornavienti obnoxie sunt, adeo ut nullus om- nino Rex Franciæ quicquam juris aut Potestatis in his præmemoratis par- tibus, cis & ultra Rhenum sitis, ullo unquam tempore prætere- dere aut usur- pare possit aut debeat, ita tamen, ut Austriacis Principibus prædicta restitu- tione nihil novi juris acquiratur.

Libera sint in universum inter utriusque Rheni ripæ & Provinciarum utrinque adjacentium Incolas Commercium & Commeatus, imprimis vero libera sit Rheni navigatio, ac neutri parti permittum esto, Naves transe- untes, descendentes aut ascendentes impedire, detinere, arrestare aut mo- lestare, quocumque prætextu, sola inspectione, quæ ad perferendas aut visi- tandas merces fieri consuevit, excepta, nec etiam liceat nova & insolita Ve- ctigalia, Pedagia, Data aut alias ejusmodi exactiones ad Rhenum impone- re, sed utraque pars contenta maneat vectigalibus & datis ordinariis ante hoc bellum sub Austriacorum gubernatione ibidem præstare solitis.

Omnes Vasalli, Landfaffii, Subditi, Cives, Incolæ, quicunque cis & ultra Rhenum Domui Austriacæ sicut etiam illi, qui immediate Imperio sub- jecti erant, vel alios Imperii Ordines aut Superiores recognoscunt, non ob- stante qualicumque Confiscatione, Translatione, Donatione per Ducem Bernhardum Wiemariensem aliosque Militiæ Sueciæ Præfectos post occupa- tam Provinciam facta, perque Regem Christianissimum ratificata aut proprio motu decreta, statim post publicatam Pacem bonis suis immobilibus & stabili- bus, sive corporalia sive incorporalia sint, Villis, Castris, Oppidis, Fundis, Possessionibus restitui debent, citra ullam Exceptionem Meliorationum, Ex- pensarum, Sumptuum, Compensationum, quas moderni Possessores quo- modolibet objicere possent, & citra restitutionem mobilium ac se moventium & fructuum perceptorum. Quod vero ad confiscationes rerum pondere, numero & mensura consistentium, Exactiones, Conspusiones atque Extorsio- nes intuitu belli factas attinet, earum repetitio ad amputandas lites utrinque penitus cassata & sublata esto.

Te-

1648.
Sept.

Teneatur Rex Christianissimus non solum Episcopos Argentinensem & Basileensem cum Civitate Argentinefi, sed etiam reliquos per utramque Alsatiam Romano Imperio immediate subiectos Ordines, Abbates Murbacensem & Luderensem, Abbatissam Anlaviensem, Monasterium in Valle S. Gregorii, Benedictini Ordinis, Palatinos de Lüzelftein, Comites & Barones de Hannau, Fleckenstein, Oberstein totiusque Inferioris Alsatiae Nobilitatem, item praedictas decem Civitates Imperiales, quae Praefecturam Hagenoensem agnoscunt, in ea libertate & possessione Immedietatis erga Imperium Romanum, qua haecenus gavisa sunt, relinquere, ita ut nullam ulterius in eos Regiam Superioritatem pretendere possit, sed iis Juribus contentus maneat, quaecunque ad Domum Austriacam spectabant, & per hunc Pacificationis Tractatum Coronae Galliae ceduntur, ita tamen, ut praesenti hac declaratione nihil detractum intelligatur de eo omni supremi Domini Jure, quod supra concessum est. Item Rex Christianissimus pro recompensatione Partium ipsi cessarum, dicto Domino Archi-Duci Ferdinando Carolo solvi curabit tres miliones Librarum Thuronensium, annis proxime sequentibus, scilicet 1648. 49. & 1650. in Festo S. Johannis Baptistae, quolibet Anno tertiam partem in moneta bona & proba Basileae ad manum Domini Archi-Ducis ejusve Deputatorum.

Praeter dictam pecuniae quantitatem Rex Christianissimus tenebitur in se recipere duas tertias debitorum Camerae Enfishemianae, sine distinctione sive Chirographaria sive Hypothecaria sint, dummodo utraque sint in forma authentica & vel specialem hypothecam habeant sive in Provincias cedendas sive in restituendas, vel si nullam habeant, in libellis rationariis Receptorum ad Camerae Enfishemianam respondentium usque ad finem 1632. agnita atque in ter credita & debita illius recensita fuerint, & pensionum annuarum solutio dictae Camerae incubuerit, easque dissolvat; Archiducem pro tali quota prorsus indemnem praestando. Utque id aequius fiat, delegabuntur ab utraque parte Commissarii statim a subscripto Tractatu Pacis, qui ante primae pensionis solutionem convenient, quoniam nomina utriusque parti expungenda sint.

Curabit Rex Christianissimus praefato Domino Archi-Duci bona fide absque ulla mora & retardatione restitui omnia & singula literaria Documenta, cujuscunque illa generis sint, quae terras eidem restituendas concernunt, quatenus quidem in Cancellaria Regiminis & Camerae Enfishemianae aut Briacii vel etiam in custodia officialium oppidorum & arcium occupatarum reperiuntur.

Quod si talia Documenta sint publica, quae cessas etiam terras pro indiviso concernunt, de his Archi-Duci exempla Authentica, quotiescunque requiri fuerit, edentur.

Item, ne Controversiae inter Dominos Sabaudiae & Mantuae Duces, ratione Montis ferrati, authoribus inclitae recordationis Ferdinando Secundo Imperatore & Ludovico XIII. Galliarum Rege, Suarum Majestatum Parentibus definitae & terminatae, in Christianae Reipublicae perniciem aliquando recrudescant, conventum est, quod Tractatus Cherasci 6. Aprilis 1631. cum subsecuta super eodem Ducatu Montis ferrati executione, firmus stabilisque in omnibus suis articulis in perpetuum manebit, excepto tamen Pinarolo ac pertinentiis Christianissimo Regi Regnoque Galliae acquisitis per peculiare Tractatus, qui eadem stabilitate & firmitate consistunt. Ideoque & Imperatoria & Christianissima Majestas vicissim promittunt, se ceteris omnibus tam ad praedictum Tractatum Cherascensem quam executionem spectantibus & in specie Albam, Trinum eorumque Territoria & reliqua Jura, nunquam dire-

1648.
Sept.

1648

Sept.

Et aut indirecte, specie juris aut via facti, contraventuras neque ullo auxilio vel favore contravenientem ad iuturas, quinimo communi auctoritate datum iri operam, ut ne a quoquam quovis pretextu violetur, cum maxime se obligatum esse declaraverit Rex Christianissimus dicti Tractatus executionem omnibus modis promovere atque etiam armis tueri. Ut autem omnium dissidiorum & controversiarum semina inter eosdem Duces penitus extirpentur quadringenta & nonaginta quatuor Aureorum millia, quæ in clytæ memoriæ Christianissimus Rex Ludovicus XIII. in exortu Domini Ducis Sabaudia se Domino Duci Mantua soluturum spondit, Christianissima Majestas præfenti parataque pecunia dicto Domino Duci Mantua numerari faciet. Et propterea Dominum Ducem Sabaudia ejusque Heredes & Successores ab eâ obligatione omnino relevabit præstabitque indemnem ab omni petitione, quæ ratione vel occasione dictæ summæ a dicto Domino Duce Mantua vel ejus Successoribus fieri possit, adeo ut in posterum ejus nomine, colore, ratione aut pretextu, Dominus Dux Sabaudia, Heredes aut Successores, nullam omnino Juris vel Facti molestiam aut vexationem a Domino Duce Mantua, Heredibus aut Successoribus ejus patiantur, qui ab hoc die & a modo in antea cum auctoritate & consensu Cæsarea & Christianissima Majestatis, solenni hujus publicæ Pacis Instrumenti vigore, nullam penitus in tota hac causa Actionem contra Dominum Ducem Sabaudia ejusque Heredes & Successores exercere poterunt.

Cæsarea Majestas decenter requisita concedet Domino Duci Sabaudia una cum Investitura antiquorum Feudorum & Statuum, qualem in clytæ memoriæ Ferdinandus Secundus Duci Sabaudia Victori Amadeo concesserat, Investituram quoque Locorum, Ditionum, Statuum, omniamque Jurium Montisferrati cum appertinentiis, quæ illi vigore prædicti Tractatus Cherascensis, nec non Executionis inde subsecuta decreta & remissa fuerunt, sicuti quoque Feudorum Novelli Montfortis, Sinil, Moncherii & Castelletti, cum appertinentiis, juxta tenorem Instrumenti acquisitionis ab eodem Duce Victore Amadeo factæ suo 13. Octobris 1634. & congruenter Concessionibus seu Permissionibus, nec non Approbationibus Cæsarea Majestatis cum Confirmatione quoque omnium & quorumcunque Privilegorum, quæ Sabaudia Ducibus hæctenus indulta fuerunt, quotiescunque a Domino Sabaudia Duce requirentur & postulabuntur.

De duobus §§. sequentibus

§. Item conventum est, quod Dux Sabaudia &c. &

§. Item conventum est, quod Cæsarea Majestas &c. hic omittis agetur Monasterii cum Dominis Cæsareanis.

Simulatque vero Instrumentum Pacis à Dominis Plenipotentariis & Legatis subscriptum fuerit, cesset omnis hostilitas, & quæ supra conventa sunt, utrinque è vestigio Executioni mandentur.

Utque id melius & citius adimpleatur, sequenti post Subscriptionem die Publicatio Pacis fiat, more solenni & solito, per compita Civitatum Monasteriensis & Osnabrugensis, post acceptum tamen nuncium, quod Subscriptio Tractatus facta fuerit in utroque loco, statimque post publicationem factam diversi mittantur cursores ad Duces Exercituum, qui citatis equis simul iter conficiant, dictis Ducibus significant, conclusam esse Pacem, currentque, ut conventa inter ipsos Duces die Pax & cessatio hostilitatum in singulis Exercitibus denuo publicetur, omnibusque & singulis Belli Ministris & Civitatum aut Fortalitiorum Gubernatoribus imperetur, ut ab omni hostilitatum genere in posterum abstineant, ita, si quid post dictam Publicationem attentatum aut via facti mutatum fuerit, id quamprimum reparari & in pristinum statum restitui debeat.

Con-

1648

Sept.

1648.
Sept.

Convenient inter se utriusque partis Plenipotentarii intra tempus conclusæ & ratificandæ Pacis de modo, tempore & securitate Restitutionis locorum & Exauertorationis Militiæ, ita, ut utraque Pars secura esse possit, omnia, quæ conuenta fuerint, sincere adimpletum iri.

1648.
Sept.

Imprimis quidem Imperator per universum Imperium Edicta promulget, & serio mandet eis, qui hisce Pactis & hac Pacificatione ad aliquid restituendum vel præstandum obligantur, ut sine tergiversatione & noxa intra tempus conclusæ & ratificandæ Pacis præstent & exequantur transacta, injungendo tam Directoribus Ausschreibenden Fürsten, quam Præfectis militiæ Crayß-Obristen, ut ad requisitionem Restituendorum juxta Ordinem Executionis & hæc pacta Restitutionem cujusque promoveant & perficiant. Inferatur etiam Edictis Clausula, ut quia Circuli Directores, die Ausschreibende Fürsten, aut Præfectus Militiæ Circularis Crayß-Obristen, in causa vel restitutione propria minus idonei Executioni esse censentur, hoc in casu, itemque si Directores vel Præfectum Militiæ Circularis repudiare Commissionem contingat, vicini Circuli Directores aut Præfecti Militiæ Circulares eodem executionis munere etiam in alios Circulos ad restituendorum requisitionem fungi debeant.

Quod si etiam restituendorum aliquis Cæsareos Commissarios ad alicujus Restitutionis, Præstationis vel Executionis actum necessarios censuerit, quod ipsorum optioni relinquatur, etiam illi sine mora dentur.

Quo casu, ut rerum transactarum effectus tantominus impediatur, tam Restituentibus, quam Restituendis liceat statim, conclusa & subscripta Pacificatione, binos aut trinos utrimque nominare Commissarios, è quibus Cæsarea Majestas unum à Restituendo, alterum à Restituente nominatum, pares tamen numero ex utraque Religione eligat, quibus injungatur, ut omnia, quæ vigore hujus Transactionis oportet, absque mora exequantur; sin autem restituentes Commissarios nominare neglexerint, Cæsarea Majestas ex iis, quos restituendus nominaverit, unum deliger, aliumque pro suo arbitrio, reservata tamen utrobique diversa Religioni addictorum paritate, adjunget, quibus Commissionem Executionis demandabit, non obstantibus Exceptionibus in contrarium factis. Ipsi deinde restituendi mox à Conclusionem Pacis de transactorum tenore notum faciant interessatis, aliquid restitutoris.

Omnes denique & singuli, sive Status, sive Communitates, sive Privati, sive Clerici, sive Seculares, qui vigore hujus Transactionis, ejusdemque Regularum generalium vel specialis expressæque alicujus dispositionis, ad restituendum, cedendum, dandum, faciendum aut aliud quid præstandum obstricti sunt, teneantur statim post promulgata Cæsarea Edicta & factam restituendi notificationem, sine omni tergiversatione vel oppositione Clausulæ Salvatoriæ, sive generalis sive specialis alicujus supra in Amnistia positæ, aut quacunque alia exceptione itemque sine noxa aliqua omnia, ad quæ obligantur, restituere, cedere, dare, facere & præstare. Nec Directorum & Præfectorum Circularis Militiæ aut Commissariorum Executioni quisque sive Status sive Miles, præsertim Præfidiarius, sive quilibet alius sese opponat, sed potius executoribus assistant, liberumque sit, dictis Executoribus contra eos, qui executionem quovis modo impedire conantur, suis vel etiam restituendorum viribus uti.

Deinde omnes & singuli utriusque partis captivi, sine discrimine Sagi vel Togæ, eo modo, quo inter Exercituum Duces cum Cæsareæ Majestatis approbatione conventum est, vel adhuc convenietur, liberi dimittantur.

Re-

1648.
Sept.

Restitutione ex capite Amnistia & Gravaminum facta, liberatis captivis & ratihibitionibus commutatis, omnia utriusque partis militaria praesidia, sive Imperatoris ejusque Sociorum & Fœderatorum, sive Regis Christianissimi & Landgraviae Hassiae eorumque Fœderatorum & Adhærentium, aliove quocunque nomine imposita fuerint, & Civitatibus Imperii ac omnibus aliis locis restituendis, sine exceptionibus, mora, damno & noxa pari passu educantur.

1648.
Sept.

Loca ipsa, Civitates, Urbes, oppida, arces, Castella, fortalicia tam quæ per Regnum Bohemiae aliasque terras Imperatoris Domusque Austriae hæreditarias, quam ceteros Imperii Circulos, à partibus belligerantium supradictis occupata & retenta, vel per Armistitii unius vel alterius partis, vel quemcunque alium modum concessa sunt, prioribus & legitimis suis Possessoribus & Dominis, sive Mediatæ sive Immediatæ Imperii Status sint, tam Ecclesiasticis quam Secularibus, comprehensa Libera Imperii Nobilitate, absque mora restituantur, liberæque eorum dispositioni, sive de jure & consuetudine sive vigore præsentis Transactionis competenti permittantur, non obstantibus ullis Donationibus, Infeudationibus, Concessionibus (nisi ultro & spontanea Status alicujus voluntate alicui factæ sint vel fuerint) obligationibus, pro redimendis captivis aut avertendis devastationibus incendiisque datis, aut aliis quibuscunque Titulis, in priorum legitimorum Dominorum possessorumve præjudicium acquisitis, cessantibus etiam Pactis & Fœderibus aut quibuscunque aliis Exceptionibus, prædictæ restitutioni adversantibus, quæ omnia pro nullis haberi debent.

Salvis tamen iis, quæ & quatenus in præcedentibus Articulis circa Satisfactionem Sacrae Majestatis Christianissimæ, ut & quibusdam Imperii Electoribus & Principibus factis Concessionibus & Æquivalentibus compensationibus aliter excepta & disposita sunt, nec mentio Regis Catholici & nominatio Ducis Lotharingia in Instrumento Cæsareo-Suevico facta, minus prædicatum Landgraviæ Alsatia Imperatori attributum, Christianissimo Regi ullum præjudicium afferant, nec ea, quæ circa Satisfactionem Militiæ Suevicæ conventa sunt, ullum respectu Suae Majestatis sortiantur effectum.

Atque hæc restitutio locorum occupatorum tam à Cæsarea Majestate, quam à Rege Christianissimo & utriusque Sociis Fœderatis & Adhærentibus fiat reciproce & bona fide.

Restituantur etiam Archiva & Documenta Literaria, aliaque mobilia, ut & tormenta bellica, quæ in dictis locis tempore occupationis reperta sunt, & adhuc ibi salva reperiuntur.

Quæ vero post occupationem aliunde eo inventa sunt, sive in præliis capta, sive ad usum & custodiam eo per occupantes illata fuerint, una cum annexis, ut & bellico apparatu, iisdem quoque secum exportare & avehere liceat.

Teneantur subditi cujusque loci, decedentibus præsidiis & militibus currus, equos & naves cum necessario victu pro omnibus necessariis avehendis, ad loca in Imperio destinata absque pretio subministrare, quos currus, equos & naves restituere debent Præfecti præsidiorum militumque hoc modo discedentium, sine dolo & fraude. Liberent etiam Statuum subditi se invicem ab hoc onere vecturæ de uno territorio in aliud, donec ad loca in Imperio destinata pervenerint, nec præsidiorum aut aliis militiæ Præfectis aut Officialibus liceat subditos eorumque currus, equos, naves & similia eorum usibus commodata, omnia vel singula extra Dominorum suorum, multo minus, Imperii fines secum trahere, eoque nomine obsidibus cavere teneantur.

Red-

1648.
Sept.

Reddita vero sive maritima & limitanea, sive mediterranea fuerint dicta loca, ab ulterioribus omnibus, durantebus hisce bellorum motibus introductis praedictis perpetuo posthac libera sunt, & Dominorum suorum (salvo de cetero cujusque jure) liberae dispositioni relinquuntur.

1648.
Sept.

Nulli autem Civitati vel nunc vel in futurum ulli praedictis damnove cedat, quod ab alterutra parte belligerantium occupata & infesta fuerat, sed omnes & singulae cum omnibus & singulis civibus & incolis, tam universalis Amnistiae, quam ceteris hujus Pacificationis beneficiis gaudeant, iisque de cetero omnia sua Jura & Privilegia in sacris & prophanis, quae ante hos motus habuerunt, facta rectaque maneant, salvis tamen Juribus superioritatis, cum inde dependentibus pro singulis quarumcunque Dominiis.

Denique omnium belligerantium in Imperio partium Copiae & Exercitus dimittantur & exauctorentur, eo tantum numero in suos cujusque proprios Status traducto, quem quaeque pars pro sua securitate judicaverit necessarium.

Pacem hoc modo conclusam promittunt Caesarei & Regii Ordinumque Imperii Legati & Plenipotentarii, respective ab Imperatore & Christianissimo Rege Sacrique Imperii Romani Electoribus, Principibus & Statibus ad formam hic mutuo placitam ratihabitam iri, seseque infallibiliter praestituros, ut solemnia Ratihabitum Instrumenta intra spatium octo septimanarum a die subscriptionis computandarum Monasterii praesententur, & reciproce riteque commutentur.

Pro majori etiam horum omnium & singulorum pactorum firmitudine & securitate, sic haec Transactio perpetua lex & pragmatica Imperii Sanctio, impostero aequae ac aliae Leges & Constitutiones Fundamentales Imperii, nominatim proximo Imperii Recessui, ipsique Capitulationi Caesareae inferenda, obligans non minus absentes quam praesentes, Ecclesiasticos aequae ac Politicos, sive Status Imperii sint sive non, eaque tam Caesareis Procerumque Consiliariis & Officialibus, quam Tribunalium omnium Judicibus & Assessoribus ranquam regula, quam perpetuo sequantur, praescripta.

Contra hanc Transactionem ullumve ejus Articulum aut Clausulam, nulla Jura Canonica vel Civilia, communia vel specialia Conciliorum Decreta, Privilegia, Indulta, Edicta, Commissiones, Inhibitiones, Mandata, Decreta, Rescripta, Litispendentiae, quocumque tempore latae sententiae, res judicatae, Capitulationes Caesareae & aliae Religiosorum Ordinum regulae aut exemptiones sive praeteriti sive futuri temporis Protestationes, Contradictiones, Appellationes, Investiturae, Transactiones, Juramenta, Renunciationes, Pacta seu dediticia seu alia, multo minus Edictum Anni 1629. vel Transactio Pragense cum suis appendicibus, aut Concordata cum Pontificibus, aut Interimistica Anni 1548. ullave alia Statuta sive Politica sive Ecclesiastica Decreta, Dispensationes, Absolutiones, vel ullae aliae quocumque nomine aut praetextu excogitari poterint exceptiones, unquam allegentur, audiantur, aut admittantur, nec usquam contra hanc Transactionem in Petitorio aut Possessorio, seu Inhibitorio seu alii processus vel Commissiones unquam decernantur.

Qui vero huic Transactioni vel Paci publicae consilio vel ope contravenit, vel executioni aut restitutioni repugnaverit, vel etiam legitimo modo supra convento, & sine excessu facta restitutione, sine legitima causae cognitione & ordinaria juris executione restitutum, de novo gravare tentaverit,

Sechster Theil.

Ddd

taverit,

1648.
Sept.

taverit, sive Clericus sive Laicus fuerit, poenam fractæ Pacis ipso jure & facto incurrat, contraque eum juxta Constitutiones Imperii, restitutio & præstatio cum pleno effectu decernatur & demandetur.

1648.
Sept.

Pax vero conclusa, nihilominus in suo robore permaneat, teneanturque omnes hujus Transactionis consortes universas & singulas hujus Pacis leges, contra quemcunque sine Religionis distinctione tueri & protegere, & si quid eorum à quocunque violari contigerit, læsus lædentur, imprimis quidem à via facti dehortetur, causa ipsa vel amicabili compositioni, vel juris disceptationi submissa.

Veruntamen, si neutro horum modorum intra spatium trium Annorum terminetur controversia, teneantur omnes & singuli hujus Transactionis consortes, junctis cum parte læsa consiliis viribusque, arma sumere ad repellendam injuriam à passo moniti, quod nec amicitiæ nec juris via locum invenerit: Salva tamen de cetero uniuscujusque Jurisdictione, Justitiæque, juxta cujusque Principis aut Status Leges & Constitutiones, competenti administratione. Et nulli omnino Statuum Imperii liceat jus suum, vi vel armis persequi, sed si quid controversiæ sive jam exortum sit, sive posthac inciderit, unusquisque jure experiatur, secus faciens, reus sit fractæ Pacis.

Quæ vero Judicis Sententia definita fuerint, sine discrimine Statuum executioni mandentur, prout Imperii Leges de exequendis Sententiis constituunt.

Ut etiam Pax publica tanto melius conservari possit, redintegrentur Circuli, & statim ac undecunque turbarum vel moruum aliqua initia apparent, observentur ea in Constitutionibus Imperii, quæ de Pacis publicæ executione & conservatione disposita sunt.

Quoties autem milites quavis occasione aut quocunque tempore, per aliorum Territoria aut fines aliquis ducere velit, transitus hujusmodi infitatur ejus, ad quem transeuntes milites pertinent, sumptu, atque adeo sine maleficio, damno & noxa eorum, quorum per Territoria ducuntur.

Ac denique omnino observentur, quæ de conservatione Pacis publicæ Imperii Constitutiones decernunt & ordinant.

Hac Pacificatione comprehendantur ex parte Serenissimi Imperatoris

Ex parte vero Serenissimi Galliarum Regis, omnes Sacræ Majestatis Christianissimæ Fœderati & Adhærentes, imprimis Regina Regnumque Sueciæ, Sacri Romani Imperii Electores, Principes, Status, comprehensa Libera & Immediata Imperii Nobilitate, Civitates Hanseaticæ: Item Rex Angliæ, Rex Poloniæ, Rex Daniæ, Rex & Regnum Lusitaniæ, Respublica Venera, omnesque Principes & Respublicæ Italiæ, præcipue vero Duces Sabaudia & Mantuæ, Fœderatum Belgium, Helvetii Rhetiique, & Princeps Transylvaniæ.

In quorum omnium & singulorum fidem majusque robur, tam Cæsarei quam Regii, ut & Electorum, Principum ac Statuum Imperii Plenipotentiarum & Legati, præsens Pacis Instrumentum manibus sigillisque propriis muniverunt & firmarunt. Monasterii in Westphalia die . . .
Mense . . . Anno . . .

Summa: